

Ilm paneb uue presidendi proovile

Autor

Ain Kallis

klimatoloog

Iga nelja aasta järel toimuv Ameerika Ühendriikide presidendi ametissepühitsemise tseremoonia tekitab peavalu mitmele instantsile. Salateenistus peab näiteks tagama, et ei tuleks lisa senisele 17 atentaadikatsesele USA ajaloos (neli edukat!), sünoptikud aga hoiatama taevase kurja eest.

Üheks selle tähtsa päevaga kaasnevaks traditsiooniks on aastaid olnud halb ilm. Nii oli kuni 1941. aastani, kui tseremooniat peeti 4. märtsil, kui ka edaspidi, s.o 20. jaanuaril. Riigi esimestel presidentidel erilist peamurdmist polnud – nende inauguratsioon oli ruumis, alles 1817. aastast sai laiem üldsus näha uue riigipea esimesi samme. Ja kohe asus ilmataat tegevusse, presidentidele käksi keerama. Mõned näited.

Traagiliselt lõppes 1841. aastal tseremoonia William Henry Harrisonile. Endise sõjaväelasena keeldus 68-aastane vastne president kasutamast kinnist sõidukit. Ta luges oma ligi kahe tunni pikkuse kõne maha paljapäi külma vinge tuule käes. Paari päeva pärast jäi ta kopsupõletikuga voodisse ning kuu aja pärast heitis hinge.

Halvasti lõppes ka 12 aastat hiljem Franklin Pierce'i ametisse astumine. Vihma ja lörtsi käes sai külma lahkuva presidendi Millard Fillmore'i proua ning suri paarikümne päeva möödudes.

Ulysses Granti kõne ajal märtsis 1873 oli ilm sedavõrd jöle, et külmunud West Pointi kadetid kukkusid teadvusetult maha. Kõva tuule tõttu ei kuulnud isegi tribüüniviibijad presidendi pooleteisetunnisest kõnest suurt midagi.

Ronald Reagani teise ametisseastumise pidustustel 1985. aastal valitses samuti jube ilm: õhus oli küll «vaid» –14 °C, vinge tuul tekitas aga tunde, nagu pigistaks 30-kraadine pakane. Paraad jäi ära.

Kõige lühema, vaid kuus minutit kestnud tseremooniaga Valges Majas pääses võimule neljandat (ja viimast) korda USA ajaloos Franklin Delano Roosevelt. Oli 1945. aasta, sõjaaeg ja president oli juba raskelt haige.

Bill Clinton oli peale naiste ka ilmataadi lemmik: ei mäleta, et taevased jõud oleksid tema toimetamisi kunagi seganud. Mõlemal ametivande andmise ajal oli ilm jahe, kuid päikeseline.

Mis tuleb?

Ilmarindel on olukord muutuseta. Tuleb (öö)külma, seejärel on jälle soojem. Asjakohased ametid hoiatavad: kiilasjääd on ohtlik teie tervisele!

Mis oli?

- Sellisel hulgal langenud naised ja libastunud mehed pole ammu meie maa tunda saanud. On see märk muutuvast ilmaelust?

- Ameerika Ühendriikides ja Kanadas on viimase kümnendi kõige külmemad ilmad. Isegi New York oli öösiti sügavkülmas (-18 °C !).
- Arktiline pakane jõudis ka Euroopa põhjaaladele: Soome Lapimaal näitas termomeetri piiritussammas ligi 36 miinuskraadi.